32ste Jaargang. Vrijdag 5 December 1884. No. 282.

SOERABAIASCH HANDELSBLAD.

Abonnementsprijs per halfjaar
(bij vooruitbetaling)
Voor geheel Indië . . . f 20.—
„ Europa. . . . „ 25.—

Kalender v. Dec.

Maandag	1—	8—	15—	22—29
Dinsdag	2—	9—	16—	23—30
Woensdag	3—	10—	17—	24—31
Donderdag	4—	11—	18—	25
Vrijdag	5—	12—	19—	26
Zaterdag	6—	13—	20—	27
Zondag	7—	14—	21—	28

DIRECTEUR REDACTEUR DRUKKER & UITGEVER
J. A. UILKENS.

Maanstand.
V. M. den 2 December
L. K. „ 9 „
N. M. „ 17 „
E. K. „ 25 „

ADVERTENTIE-KOSTEN.
Van 1—10 woorden voor 1 plaatsingen. „ f 1.—
Voor ieder herhaling de helft.
Groote letters worden berekend naar plaatsruimte.
Dubbele kolom, dubbel tarief.
Behalve het segel voor den lande.
De kosten moeten contant betaald worden.

Het «Soerabaiasch Handelsblad" verschijnt dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd.

Nieuwe Abonnés voor 1885 kunnen het Soerabaiasch Handelsblad van af 15 December ontvangen.

DRINGEND VERZOEK, om aanzuivering der abonnementsgelden.

De uitslag der verkiezingen.

DOOR

GERARD KELLER

De stemming is afgeloopen. Uit den mond van alle geestelijke heeren had het *hors sur le baudet* weerklonken en hunne aanhangers waren in dichte drommen opgekomen, om die gehate liberalen de deur van de tweede kamer uit te zetten. Al de zoogenaamde dienaren van den Heer, die gezegd heeft: „Mijn koninkrijk is niet van deze wereld", hebben zich om strijd beijverd om op den politieken toestand van ons land invloed uit te oefenen en men zag vele dagen vóór de verkiezing de predikanten in vigelantes hunne kudde, voor zoo ver daaronder kiezers waren, afrijden en op den dag der stemming verschenen pastoors op het raadhuis, drie, vier, vijf man medebrengende, wier biljetten behoorlijk door hen waren ingevuld.

Al weken lang riepen de clericale bladen het „christenvolk" tot dezen kruistocht tegen de liberalen op en geen grief, geen verwijt, geen beschuldiging, hoe ongerijmd of ongegrond ook, werd verwaarloosd, als zij maar strekken kon om de liberalen zwart te maken.

Eindelijk brak de dag aan, *dies illa dies irae*. Alle kiezers waren opgezweept en namen, die nooit vernomen waren, werden door den voorzitter van het stembureau opgenoemd.

Gewoonlijk komt men aan het stembureau man voor man, alleen bijna, en maakt men een praatje met de leden, om te vernemen of er druk gestemd wordt en de hoeveelste kiezer men is, die zijn plicht komt vervullen.

Dinsdag, den 28sten October, was daarvan geen sprake. Van den ingang der zaal, waarin het stembureau was gevestigd, tot aan de bus toe, waarin de biljetten moesten geworpen worden, stonden de kiezers in twee gelederen, man aan man.

Het waren echter niet uitsluitend de kiezers, die van dominé en pastoor het consigne hadden ontvangen, om te gaan stemmen. Ook van de andere zijde was ijverig gewerkt en de ernstige, strakke gelaatstrekken der antirevolutionairen waren harmonisch afgewisseld door de meer natuurlijke physionomëin van hen, die den blik gevestigd houden op de dingen rondom hen en niet altijd op eene toekomst, waarvan geen sterveling iets weet.

De stemzalen zijn nu ontruimd; de leden van de stembureaux zijn weder gewone menschen geworden, de kiezers hebben tijdelijk gedefungeerd.

En wat is nu de uitslag geweest van dien verhitten aanval op de liberalen? De totaal indruk van het oogenblik is, dat er niets werd gewonnen en nog minder iets verloren.

Beginnen wij met de hoofdstad. Amsterdam is liberaal; dit is ook bij deze stemming op nieuw bewezen. Zijne zeven afgevaardigden behooren steeds allen tot de vrijzinnige richting.

Dirks, Gildemeester, Gleichman, Kist en Rutgers van Rozenburg werden weder afgevaardigd. Tak, de onderbevelhebber der Kappeijneaansche fractie, en Wichers, een der leden van die club, vielen. De treurige vruchten van de verdeeldheid onder de liberalen had toongevende mannen er toe geleid om hunne verkiezing te ontraden en het gevolg was, dat van de twee genoemde heeren het mandaat niet werd hernieuwd, maar dit gegeven werd aan den heer Cremer, den man der Deli Maatschappij en de Beaufort, die vroeger door Tiel werd gekozen en die zich als een zeer bekwaam en bezadigd man had doen kennen. Tak bleef 1000 stemmen beneden zijn mededingers en Wichers bijna 2000 stemmen.

Het is eene gevoelige les voor de Kappeijneanen, die herkozen zijn.

Ook Rotterdam heeft zijn naam als de liberaalste stad van Nederland gehandhaafd. De vier liberale afgevaardigden, van Gennep, Viruly Verbrugge, Mees en Verniers van der Loeff werden herkozen.

Den Haag heeft ditmaal zich zelven overtroffen. Sints jaar en dag werden daar conservatieve leden gekozen. Graaf Schimmelpenninck en Wintgens schenen aan hun zetel vastgenageld. Ook van Schimmelpenninck lieten ditmaal de spijkers niet los: hij werd met een 25 stemmen boven de volstrekte meerderheid herkozen. Maar de heer Wintgens mocht het niet halen. Hij had er 50 te weinig en moet nu in herstemming komen met een liberaal, den heer Sluiter. Er is zeer veel kans, dat hij op 11 November de meerderheid haalt, maar 't is reeds veel, dat in den Haag een der „gevestigde" leden in herstemming komt met een vrijzinnig candidaat.

Ook in Delft hebben de zwarte heeren de overwinning niet behaald. Voor dat district zaten een antirevolutionair, kapiten Fabius, en een katholiek mr. van Berckel. Bij de stemming had de eerste slechts 728, de twee 1172 stemmen, terwijl de liberale candidaten mr. van Doorm en mr. Farncombe Sanders er 1028 en 984 behaalden. Ook deze herstemming zal waarschijnlijk wel uitvallen ten voordeele van de heeren, die reeds zitting hadden, maar dan blijft de toestand daar slechts gelijk hij was en de stemming heeft doen zien, dat de clericale richting toch niet oppermachtig dat district beheerschte.

Te Leiden... schande voor onze eerste en oudste akademie stad! werden weder de afgescheiden leeraar Donner en de orthodoxe baron van Wassenaer van Catwijck afgevaardigd. Daar hebben de dorpsdominés meer invloed dan de professoren, wier namen eene Europeesche vermaardheid bezitten.

In den Briel deelde de volgeling van Kappeijne, Dr Rombach, het lot van Tak en Wichers te Amsterdam beschoren. Hij verwierf echter nog zooveel stemmen, dat er eene herstemming moet plaats hebben tusschen zijn aangewezen opvolger Goekoop en den antirevolutionairen Savornin Lohman. Daar zal op 11 November de zege wel aan de liberalen blijven.

Te Gouda, vroeger een liberaal district, maar langzamerhand onder de confessie gebracht, werden de vroegere leden Godin de Beaufort en Huber gekozen, die 600 stemmen meer kregen dan hunne tegenstanders Roest en van der Breggen.

In Haarlem verklaarde zich de groote meerderheid weder voor de liberalen. De heer Duijvis werd herkozen, maar tusschen de heeren de Meijier en Rethaan Maharé, beiden liberalen, moet een herstemming plaats hebben. De heer de Meijier had zitting, maar ook hij volgde Kappeijne. Ter bevordering van de eenheid wilde men hem vervangen door een geestverwant, die niet tot de Kappeijneaansche club behoorde. De heer Rethaan Macaré was de aangewezene, maar den avond voor de verkiezing werd de verklaring verspreid, dat deze bedankt had: hij zelf had die geteekend. Maar die verklaring werd gedaan anderhalf jaar geleden! Ten gevolge van deze misleiding, gedrukt bij de erven F. Bohn, werd waarschijnlijk de verkiezing van den heer Macaré verijdeld. Thans is de vraag hoe de kiezers bij de herstemming zullen beslissen. Velen vermoeden, dat de heer de Meijier zich zal terugtrekken, of liever, daar een candidaat in herstemming geen meester meer is over zijne candidatuur, de kiezers zal uitnoodigen op zijn medestander hunne stemmen uit te brengen.

In Haarlemmermeer hebben de katholieken de meerderheid. Zij kozen Reekers en herkozen hem.

Hoorn maakt deze keuze dubbel goed: diens liberale afgevaardigden W. K. van Dedem en de Jong kregen ook nu 1000 stemmen meer dan de heeren van Berkel en Bos, die tegen over hen gesteld waren.

Hilversum is een geloovig district: de antirevolutionaire baron Mackay, die in dit opzicht, maar in geen ander, uitmunt, werd weder tot vertegenwoordiger aangewezen.

Gorinchem is als Gouda in de macht van den kansel. Keuchenius en zijn echo, de luitenant Seret, zijn ook nu weder met het dubbel aantal stemmen, dat op hunne mededingers van Tienhoven van den Boogaard en Jeekel was uitgebracht, uit de stembus gekomen.

In Alkmaar stonden weder twee liberalen tegenover de combinatie der antirevolutionairen en katholieken, de heeren van der Kaay en de Bruijn Kops. De eerste heeft terstond de volstrekte meerderheid behaald, maar de Bruijn Kops, die als geestverwant van Kappeijne bekend stond, ondervond eenigen tegenstand, met het gevolg, dat hij een paar honderd stemmen te kort kwam.

Het lijdt echter geen twijfel of bij de herstemming tusschen hem en den roomsch katholieken candidaat Bos, die 400 stemmen minder verkreeg, zal hij de overwinning behalen.

Gelderland heeft eene gemengde bevolking. Arnhem, voorheen een liberaal district, dat steeds eminente mannen afvaardigde, welke een sieraad der richting waren, verloor, toen kapitein Kool zijn mandaat nederlegde, een der twee setels: als diens opvolger werd baron Schimmelpenninck gekozen, een antirevolutionair, maar een rechtschapen en bekwaam man. Zijn tweede afgevaardigde, de ingenieur van der Sleyden, werd herkozen, maar de heer Schimmelpenninck bleef twee stemmen beneden de volstrekte meerderheid en moet nu in herstemming komen met den candidaat der liberalen, kapitein Rooseboom, die slechts 7 stemmen minder verkreeg. Mocht de uitkomst zijn, dat de heer Schimmelpenninck weder gekozen werd, wat nog niet zoo zeker is, ook dan zou te Arnhem de heftige aanval der clericalen geen verandering hebben teweeggebracht.

Hetzelfde geldt helaas niet voor Tiel. Daar heeft de heer Dijckmeester, een man van erkende bekwaamheid, de vlag moeten strijken voor baron van Aylva van Pallandt, van wien niemand iets weet, dan dat hij orthodox is. Diens medestander in het geloof, Jhr. Beelaerts van Blokland, welke sinds een paar jaar dat district vertegenwoordigde, is ook weder gekozen.

In Zutphen is nog niet alle kans verloren. Baron Brantsen van de Zijp, die, ondanks zijne geringe politieke beteekenis, door de kiezers van Zutphen en omstreken werd afgevaardigd, omdat hij zoo rechtzinnig was in het geloof, dankt zijn behoud weder aan die omstandigheid. De heer van Heeckeren van Kell, bij de jongste verkiezing met meerderheid van één stem in het bezit van een mandaat gesteld, zag zich ditmaal niet meer dan 42 van de 3076 geldige stemmen toegekend. Ook hij was een volgeling van Kappeijne. Om den vrij geworden setel moeten nu de heeren de Ranitz en baron Lintelo de Geer van Jutphaas dingen. De eerste verkreeg 1513, de laatste 1508 stemmen. Het zal er dus om houden. Maar het gehalte der stemmen geeft eenigen moed om te hopen, dat de heer de Ranitz de overwinning behaalt.

Nijmegen is een vaste burcht voor het katholicisme. Al stond de meest eminente staatsman tegenover den meest onbeteekenenden tinnegieter, Nijmegen zou den laatsten kiezen, als gij katholiek was. Generaal Reuther en de advokaat Kolkman konden dus zeker zijn van hunne verkiezing, want zij hebben ook naast hun geloof, hunne verdiensten.

Zevenbergen is een district, dat door de drie richtingen elkander betwist wordt. Eerst eenige jaren geleden werd het, door eene nieuwe verdeeling der kiesdistricten geschapen en waardigde toen mr. van der Werk af. Door diens benoeming tot rechter te Amsterdam, meent hij zich aan eene herkiezing onderworpen en men herkoos hem niet, maar verleende zijn mandaat aan baron van der Borch van Terwolde, die een van de veertien aristocratische confessioneelen is, waar over dr. Kuijper zich verbeeldt het bevel te voeren.

Maar de katholieken meenden, dat nu van der Borch lang genoeg gezeten had, dat Zevenbergen, als Noordbrabrantsch stadje, aan hen behoorde en zij stellen een katholiek tegenover hem. Zij hadden er echter geen bij de hand en wezen het oud- lid Heijdenrijck aan, die zeer zeker zijn rustig lidmaatschap van den Raad van State niet zal verwisselen met dat der Tweede kamer.

Noch Rome noch Genève zegepraalde: eene herstemming moet plaats hebben. Waarschijnlijk zal Heijdenrijck dan wel de gekozene zijn, maar die zal bedanken en de Zevenbergers kunnen het voordeel hebben ten derden, misschien nog wel ten vierden male ter stembus te gaan.

Zoo als ik zeide, de Noordbrabantsche gemeenten worden als geacht de bondroit aan de katholieken te behooren en den Bosch zendt dan ook zonder eenigen tegenstand van beteekenis de heeren van der Schriek en Vos de Waal naar de kamer. Evenzoo Breda de heeren Schaepman en des Amorie van der Hoeven; Eindhoven de heeren Van Baar en Vermeulen. Tilburg de heeren Bahlman en Borret. De stemmen op niet-katholieken uitgebracht maken een kinderachtig effect. Nog onbeduidender is het getal stemmen, die te Maastricht Roermond en Boxmeer aan anderen worden gegeven dan aan de tweetallen Ruysch van Beerenbroek en Straatmans, Brouwers en Lambrechs; Clerex en Haffmans.

Die uitslag van de stemmingen in die districten is bekend voor de stembus nog op tafel staat.

In Overijssel zijn weder de heeren van de tegenovergestelde richting in de meerderheid. Zwolle, eenmaal liberaal, vaardigde nu weder den antirevolutionairen baron A van Dedem en Jhr. van Asch van Wijck af, die den voortreffelijken Sandberg een paar jaar geleden van het kussen drong. Steenwijk, eenmaal vertegenwoordigd door Storm van 's Gravensante, beschonk ook ditmaal de Kamer met den heer Thomassen à Thiecssinck van der Hoop. In Almelo, dat zich lang goed hield, maar ten slotte tot de conservativen Corver Hooft en van Laer overging, heeft thans getracht althans weder één liberaal in het parlement te brengen: de heer Stork, de voornaam en vermaarde industriëel heeft een 1000 stemmen op zich vereenigd en evenzoo de katholiek mr. van Berckel, die voor Delft reeds sitting heeft. Deze komen in herstemming met de heeren, die sitting hebben.

Deventer bood aan den aanval krachtig het hoofd. De heeren van Delden en Blussé, erkende liberalen, wonnen met glans den strijd tegen baron Schimmelpenninck, den afgevaardigden van Arnhem en baron van der Borch, den afgevaardigde (in herstemming) voor Zevenbergen.

Even zoo Dordrecht, dat aan van der Linden en van Oosenbruggen een paar honderd stemmen meer gaf dan aan Savornin Lohman en Keuchenius.

In Amersfoort werden baron Mackay en graaf van Bylandt herkozen, tegenover de heeren van Gorkum en de Beaufort, die niet zoo rechtzinnig zijn in het geloof, maar aan wie toch de behartiging der algemeene zaak met wel zooveel vertrouwen kan worden toevertrouwd. Maar dat doet er bij de kiezers niet toe. Gelooven moeten de menschen, veel gelooven, alles gelooven, dan komen zij niet alleen in den hemel, maar ook in de kamer.

In het Noorden ziet het er voor de liberalen weder beter uit. Daar is Groningen met van Houten, die wel wat geheel op zich zelf staat, maar zeker niet antiliberaal is. Appingadam met de Ruijter Zijlker en Schepel; Assen met Oldenhuis Gratama en van der Felts.

Dockum boezemde eenige vrees in, omdat de liberalen daar verdeeld waren tusschen de heeren Kielstra en baron van Welderen Rengers, die, ongevraagd, verklaard had, dat bij eene grondwetsherzienings de liberalen art. 194 der grondwet, waarbij het onderwijs tot een onderwerp der Regeeringszorg gemaakt wordt, konden loslaten. Dit had zooveel verdeeldheid tusschen de liberalen teweeggebracht, waarvan velen hem des ondanks candidaat wilden stellen, terwijl anderen zich op dien grond tegen hem verklaarden, dat de heer Rengers zich terugtrok. De heer Kielstra is nu gekozen en met hem de heer Attema, terwijl de Kappeijneaan Bergsma is uitgevallen.

Zeeland heeft zich jammerlijk gedragen. Hunne leus is wel *luctor et emergo*: ik schitter en ontzwem, maar Goes is reeds geheel verdronken, en vaardigt een paar paalvaste antirevolutionairen af: Savornin Lohman en Pompe van Meerdervoort. Trouwens dat district was sinds lang verloren voor de liberale partij.

Maar Middelburg, dat van 1884 af Van Eck naar de kamer afvaardigde, heeft dezen losgelaten, ofschoon nog niet geheel: hij moet in herstemming komen met Keuchenius. Daar deze reeds zitting heeft gekregen zullen hoogst vermoedelijk diens voorstanders voor zijne candidatuur niet sterk ijveren en zal van Eck herkozen worden.

Zijn medestander, de antirevolutionaire 't Hooft, een onbeduidend advokaat uit den Bosch, verwierf reeds bij de eerste stemming de meerderheid.

Zierikzee hernieuwde het mandaat van zijn afgevaardigde van Kerkwijk.

Herkozen zijn dus 36 liberalen, 17 katholieken, 18 antirevolutionairen en een conservatief.

In herstemming komen 13 liberalen, 8 Katholieken, 8 antirevolutionairen en 2 conservatiren.

Van de Kappeijneanen zijn 5 uitgevallen en twee in herstemming.

Of de meerderheid verplaatst is, hangt van de herstemmingen af, maar een *nieuwe* kamer hebben wij zeker niet.

Ziedaar al wat de ontbinding ons heeft opgeleverd.

FEUILLETON.

Indische Schetsen.

EEN NACHTELIJK AVONTUUR.

(*Geschreven voor het Soer. H. B.*)

(VERVOLG)

Dicht bij de goeboek gekomen, werd halt gehouden en kroop de gids op handen en voeten, om het terrein te verkennen.

Allen, uitgezonderd zijn broeder, waren of schenen in 't wachthuisje in diepe rust te zijn; althans het gelukte den gids eenige daarvoor in den grond gestoken pieken te bemachtigen, die hij, een voor een, naar de achterhoede bracht.

Doch die wijze van ageeren, kwam een der heeren te langdradig voor; op eens stoot hij in zijn opgewonden toestand, met gespannen haan vooruit en vlak voor de goeboek gekomen, streek bij een lucifer aan ten einde zich te vergewissen of er volk in was.

Werkelijk lagen er 7 a 8 kerels, doch de plotselinge verlichting en het rumoer, veroorzaakt, doordien de achtergeblevenen nu ook vooruit snelden, doch in hunne agitatie door elkander schreeuwden, deden de slapenden opspringen en hun heil in de vlucht zoeken, wat hun maar al te zeer gelukte, wijl het wachthuisje aan alle zijden open was.

De djaksa, in 't zwart gekleed, zette nu een der vluchtelingen na, doch juist toen hij zijn revolver wilde aftrekken, stortte hij, door een schot in den linkerarm getroffen, ernstig gewond neer. Een der heeren had, door de duisternis misleid, hem voor een vluchtenden roover aan gezien en zijn geweer op hem afgevuurd.

Maar nu trok een van des djaksa's volgelingen, zijn bloedverwant, zijn kris, om dien schutter te doorsteken, welke manslag gelukkig in tijds verijdeld werd door de andere volgelingen, en door den djaksa self, die, naar men meende, stervende, dien Europeaan vergiffenis schonk voor het gebeurde, dat volgens zijne overtuiging, alleen aan onvoorzichtigheid, of aan een ongeluk te wijten was.

Zoo stonden de zaken en met ongeduld verbeidde men het aanbreken van den dag.

En toen — was geen enkel spoor meer van de roovers te vinden; in de goeboek werden buitgemaakt en in triomf naar de negrie gedragen eenige hoofddoeken, een paar krissen, een sabel, twee pieken, drie lansen en een boek met allerlei sonderlinge figuren, in den vorm van een grooten koran.

Buiten het wachthuisje lag de djaksa, meer dood dan levend, op de galangan, omringd door al het volk, terwijl zijn grijze vader, die zooals wij gezien hebben, de troep aanvoerde, geknield lag bij het vermeende lijk.

De beide Europeanen hadden zich gehaast om weg te komen; de een, om den noodlottigen afloop van de expeditie aan het bestuur te rapporteeren; de ander, om zich schuil te houden, beducht als hij nog was voor eene bloedige wraakneming van des djaksa's familiebetrekkingen; eerst een paar dagen later, toen de gewonde buiten gevaar was, kwam hij boven water.

In den loop van den morgen, toen de dragbaar voor den djaksa gereed was, trok de stoet treurig naar de kotta, waar inmiddels een en ander bekend, en volgens gewoonte, niet weinig overdreven was geworden.

Den, om zijne vele goede hoedanigheden alom geachten, djaksa viel, zoowel van Europeanen als inlanders, eene groote deelneming te beurt; eerst na verloop van verscheidene maanden mocht hij geheel genezen; sedert werd hij benoemd tot wedono van P . . . . in welke betrekking hij nog met ijver en eene ongekende activiteit dient.

De Europeaan, die hem in dien bewusten nacht bijna *ad patres* gezonden had, vond, nog niet lang geleden, door een noodlottig toeval en door zijn eigen geweer, den dood in de wildernis, waar hij op jacht was.

Zijn tochtgenoot van dien rampzaligen nacht zwerft, nog als voorheen, onverpoosd in de bosschen rond, waar hij als een echte Nimrod de koningen van 't woud onmeedoogend vervolgt en neervelt.

Van den desa bewoner, die met gevaar van zijn leven have en goed de roversbende aan het bestuur trachtte over te leveren, wordt verteld, dat hem niet lang daarna eene aanstelling van politiebeambte deelachtig werd.

En *Wirodikromo* en *Soemodikromo*?

Die roverhoofden vielen niet lang daarna, met eenigen hunner volgelingen, in handen van een der districtshoofden, die alle sich, van toen af, beijverden om de beruchte bende onschadelijk te maken, en werden zwaar geboeid, onder een grooten toeloop van volk, naar de negrie vervoerd en in den kerker geworpen.

Voor de rechtbank van omgang gebracht, werden zij echter, wegens gebrek aan bewijzen vrij gesproken van al het hun ten laste gelegde; zij verlieten onmiddelijk de afdeeling B. . . . . waar hun rijk uit was (de bende was geheel uiteengedreven) en niemand wist, waarheer zij gestoven waren, totdat op zekeren dag de post voor den assistent resident een brief bracht uit *Atjeh*.

Die brief, namens beide bandieten geschreven, bevatte de mededeeling, dat zij als soldaat dienst genomen hadden bij het leger en sich nu gezond en wel op het oorlogsterrein bevonden.

Zij lieten hunne eerbiedige groeten doen aan den assistent resident en aan alle andere autoriteiten, die op hen, als waren zij wilde beesten, onverpoosd in de bosschen van B. . . . . jacht gemaakt hadden en eindigden met den wensch, dat de *kandjeng toewan besar*, bij ontvangst van den brief een glas *anggoor assem* (het was alom bekend, dat die ambtenaar een liefhebber van Bijnwijn *was*) ledigen mocht op de gezondheid van de voormalige zoo beruchte rooverhoofdmannen, de thans brave en gehoorsame fuseliers *Hirodikromo* en *Soemodikromo*, —

Een rekest.

Aan

Zijne Excellentie den
Gouverneur-Generaal van
Nederlandsch-Indië

Geven met den meesten eerbied te kennen de ondergeteekenden, alle belanghebbenden bij de suikerindustrie op Java, en leden van de Soerabaiasche Vereeniging van Suikerfabrikanten;

dat de overproductie van Beetwortelsuiker, ontstaan door een beschermend premiënstelsel, de waarde van het artikel suiker heeft doen dalen tot beneden den kostprijs;

dat dientengevolge de geldinstituten of handelaren, die den industriëel van werkkapitaal voorzien, in groote ongelegenheid zijn geraakt, waarvan het gevolg is, dat reeds eenige fabrieken het werk hebben moeten staken, terwijl onvermijdelijk nog vele zullen moeten volgen, indien niet spoedig krachtdadige hulp wordt geboden;

dat zij overtuigd zijn, dat deze nu heerschende zoo abnormale toestand van betrekkelijk korten duur zal zijn en ten slotte de koloniale suikerindustrie, door de voordeelen die de natuur haar biedt, zal blijken de machtigste te zijn en dat alzoo „door het tijdelijk „„scheppen"" van crediet in dezen tijd" zoowel de handel als de suikerindustrie kunnen staande blijven;

dat „crediet" lichtelijk gevonden wordt, als het daarlegen te leveren product beneden een zekeren normaalprijs kan worden aan de markt gebracht;

dat wel is waar deser dagen de verblijdende tijding hen bereikte, dat de val van de grootste credietinstelling op Java, in relatie met suikerondernemingen, voorkomen is, dooch dat die credietinstelling slechts die weinige door ligging en qualiteit van gronden begunstigde fabrieken zal kunnen blijven steunen, die zonder direct geldelijk verlies, ook bij dezen stand der markt, kunnen verkoopen, terwijl de minder begunstigden, dus het meerendeel, geen crediet zullen vinden, zoolang de tegenwoordige toestand aanhoudt;

dat *daartoe* „alléén" de Regeering hen kan in staat stellen;

ten eerste door afschaffing, zij het tijdelijk, van de *uitgaande rechten*;

ten tweede door vrijstelling, zij het mede tijdelijk, van de betaling van *cijns*;

ten derde door het verleenen van *uitstel van betaling* van het plantloon over de jaren 1885 en 1886, in dier voege, dat het verschuldigde plantloon over 1885 worde betaald tegelijk met dat over 1887, en dat over 1886 tegelijk met dat over 1888;

en eindelijk:

ten vierde door *verlaging* van het *Tarief van Vervoer* langs de Staatsspoorwegen;

of ..... indien tengevolge van gebrek aan materieel het vervoer van al de te produceeren suiker onmogelijk mocht zijn, *door het sluiten van contracten* tegen verminderden prijs met die fabrieken, die tot heden van dit vervoermiddel gebruik maakten en daardoor bewezen geen ander middel van transport te *kunnen* besigen;

dat het verleenen van hulp op dezen voet, *maar ook op dezen voet alleen*, tengevolge zal hebben, dat de geldschieter „gedurende den lagen stand der markt" ongeveer *twee gulden per picol suiker* minder zal hebben voor te schieten en *daardoor* zijn crediet in Europa zal kunnen versterken;

dat die tijdelijke hulp voor de Regeering *onkostbaar* mag genoemd worden als zij overweegt, dat, wanneer door de sluiting van eene fabriek, *ongeveer drie tonnen gouds 's jaars* minder in de handen der daarbij gevestigde bevolking komt, deze niet dan ten koste van haar welvaart, *die bij den Chineeschen pandhouder verloren gaat*, hare belasting zal kunnen opbrengen;

dat de hierbij aan Uwe Excellentie gevraagde hulp, voor *zes achtsten* bestaande in het verleenen van *uitstel van betaling*, zonder twijfel ook is een hulp aan de bevolking, die door gebrek aan circuleerend kapitaal onevenredig *verarmt*;

dat zij zich overtuigd houden, dat vóór 1887 een normaal-prijs voor suiker op de Europeesche markt zal zijn ingetreden, die de Java-suikerindustrie, ook door haar vooruitgang, tot een loonend bedrijf zal stempelen, en hen in staat zal stellen ten volle aan hun verplichting tegenover het Gouvernement te kunnen voldoen;

dat zij het overbodig achten hier Uwe Excellentie de schromelijke gevolgen te schetsen, die de staking van het nu welvaart verspreidende fabriecksbedrijf (zij het ook tijdelijk en plaatselijk) voor de bevolking hebben moet, doch eeniglijk de aandacht van Uwe Excellentie meenen te moeten vestigen op het onmiskenbare feit, dat bij een gedwongen verkoop van fabrieken *in dezen tijd*, deze noodwendig zullen vallen in handen van vreemde oosterlingen ..... *het Europeesch element ruïneerende*;

dat het der Regeering niet onverschillig kan zijn de plaats, die nu de Europeanen in de binnenlanden innemen, te zien vervuld door bedoelde vreemde oosterlingen;

dat zij vermeenen, dat waar Java's suiker-industri de lasten van den Staat steeds in hooge mate heeft helpen dragen, in tegenstelling van de Europeesche suiker-industrie, die door den Staat wordt beschermd, en in de meeste Europeesche Staten speciaal tegen de nu heerschende malaise nog meer staat beschermd te worden, vrijmoedig een beroep op de hulp van den Staat te mogen doen, ter voorkoming van den ondergang van menig industriëel, en *evenzeer* ter voorkoming van de verarming van de bevolking, die het naaste gevolg is, hetzij van stagnatie, hetzij van den verkoop van fabrieken aan vreemde oorsterlingen.

dat zij, *na rijp beraad*, tot de gevestigde overtuiging zijn gekomen, dat, ook al vallen geen handelslichamen of crediet-instellingen, de *tusschenkomst van de Regeering noodig is* om Java's suikerindustrie in staat te stellen deze bange tijden te doorworstelen, en haar rang onder de suikerproduceerende landen te blijven behouden;

redenen waarom zij zich bij deze eerbiedig tot Uwe Excellentie wenden met het verzoek, dat het Uwe Excellentie behagen moge Java's suikerindustrie *ter hulp te komen op de wijze als voren bedoeld.*

't Welk doende

Soerabaia den 24 November 1884.

Namens al de leden van de Soerabaiasche Vereeniging van Suikerfabrikanten:

Het Bestuur,

D. J. JUT, *President.*
TACK, T. V. *Secretaris.*

Uit Madioen.

(*Correspondentie van het Soer. Handelsblad.*)

De haltechef van Modjoagen heeft op last van het hoofd van Gewestelijk Bestuur te Solo zijn betrekking als hulppostcommies neergelegd en wel [volgens velen] tengevolge van de slechte verstandhouding tusschen hem en den Assistent-Resident P. H. Varkevisser.

Nu vraagt men zich af:

„Waarom niet een van beiden overgeplaatst?"

Indien de haltechef op zijne standplaats blijft, dan zal er natuurlijk een ander beambte der Staatsspoorwegen of een van den Post- en Telegraafdienst naar Sragen moeten worden gedetacheerd, om de post te behandelen.

Dit zou niet overeenkomen met de bezuinigingsleus der Regeering.

Het beste is, òf den Assistent-Resident òf den haltechef eene andere standplaats aan te wijzen.

***

Een mandoer van een der omliggende ondernemingen in het district Gendingan, afdeeling Ngawie, wiens vrouw door een krokodil in de diepte werd gesleurd, terwijl zij zich in de Solorivier baadde, wreekte zich op het dier, door circa dertig gedoodde kippen, opgevuld met arsenicum, in de kalie te werpen. Het duurde niet lang, of de kaaiman kwam boven, hapte naar een der kippen en dook toen weder onder.

Meermalen kwam hij boven en zelfs op het droge, waarschijnlijk bedwelmd door het vergift. Een Europeaan, die aan den oever stond, maakte een einde aan zijn lijden, door hem een kogel door den kop te jagen. Door het dessavolk opgevischt, mat hij van den kop tot aan den staart 7 meter.

Waarschijnlijk zullen er zich meer van die wangedrochten in de kalie ophouden.

***

In den middag van den 28 November jl. gebeurde er een vreeselijk ongeluk in de centrale werkplaatsen der Staatsspoorwegen alhier.

Een Inlander n. l. kwam in de raderen van een in beweging zijnde molen terecht, draaide met dezen een paar malen rond en werd toen op den grond neergesmakt. Zijn linkerarm brak geheel en al van zijn lichaam af, en zijn hoofd was zoodanig gekneusd, dat men de hersenen kan zien uitpuilen.

Hij werd voor dood uit de werkplaatsen naar het Javaansche kerkhof getransporteerd.

Madioen, den 3 Dec. 1884.

H. SWAVING.

De lijn Djokjakarta-Tjilatjap.

(*Correspondentie der N. Vorstenlanden uit Djocja.*)

Het nut van dezen spoorweg, reeds zoo dikwijls door de Indische pers besproken en goed door den minister Sprenger van Eijk overwogen, schijnt zeer groot te zullen worden, althans volgens de verklaring van deskundigen.

In verband hiermede zal de lijn verbazend aanzienlijke baten moeten afwerpen, die ruimschoots de onkosten, verbehoeve der spoorwegen op Java op de Indische begrootingen van de vorige jaren en het aanstaande jaar 1885 uitgetrokken, zullen vergoeden. Ook zullen het verkeer, de handel en de nijverheid een hooge vlucht krijgen.

Het spoorwegstation van den Staat zal liggen benoorden de stad Djokja, nabij Toegoe en kalie Winongo, waarover, sedert verscheidene jaren, een houten hangbrug is gebouwd. De aansluiting met het station der N. I. Maatschappij zal het publiek verkeer gemakkelijker en beter maken.

Eene nagenoeg rechte lijn op de kaart duidt de richting van den spoorweg aan. Deze loopt door talrijk bevolkte en welvarende landstreeken en landbouwondernemingen en overschrijdt de grenzen van Bagelen en Banjoemas, om eindelijk bij Tjilatjap de blauwe Indische zee te bereiken.

Komt de lijn in exploitatie dan zijn postpaarden en postwagens voor de reis naar Poerwordjo, Koetoardjo, Karanganjar, Keboemen, Gombong, Kedongkebo en Banjoemas overbodig, zoodat de paardenposterij van den heer Bennewitz te Ambarawa spoedig zal moeten worden opgedoekt.

1,67 meter bij een recht lijnvak en 1,73 meter bij bochten zijn de profillen der vrije ruimte, die bij den spoorweg worden toegepast.

Ook zullen evenals op de Ooster-en Westerlijnen paraboolbruggen worden gebruikt, om de rivieren te overbruggen. Verbazende sommen zullen hiermee gemoeid zijn, daar de baan over eenige groote stroomen, zooals: de Progo, Opak, Bojowanto en Serajal moet loopen.

Tunnels, zooals in de Preanger- regentschappen, behoeven gelukkig niet geboord te worden, daar het terrein, behoudens enkele uitzonderingen, vrij vlak is.

De exploitatie der lijn zal een grooten invloed uitoefenen op het productenvervoer naar Europa. Tjilatjap zal dan daardoor ongetwijfeld de eenige uitvoerhaven voor de landbouwproducten van Djokja en andere residentiën worden. De uitvoer van uit de genoemde havenplaats toch brengt veel minder kosten teweeg, dan die van uit de drie handelssteden van Java.

Nog zal de aanleg van een spoorweg van Ambarawa over Magelang naar Djokja dit alles kunnen volmaken en een groote omwenteling in de middelen van verkeer veroorzaken.

Europeesch Nieuws.

een kort (uittreksel.)

Naar aanleiding van het feit, dat de prefect van politie te Parijs hardnekkig de houders van speelhuizen achtervolgt, geeft Le Figaro een staaltje uit een schrijven van iemand, die van zulk een inrichting lid was geworden. De eerste maal, dat hij het huis bezocht, werd hij met de grootste hartelijkheid ontvangen en aan de voornaamste bezoekers voorgesteld. Zoo maakte hij kennis met den doctor A., den commandant B, den notaris C., den maëstro D. enz. Toen hij nader kennis met deze heeren maakte, viel het hem op, dat de doctor en de commandant meer straattaal spraken dan zuiver Fransch, terwijl de notaris en de maëstro erg naar wijn roken. Later terugkomende, hielp een jongmensch hem uit den droom. „Alles werd hier, zeide hij, vergroot, overdreven en leugenachtig voorgesteld. Hij, die men hier den doctor noemt, is een eenvoudig drogist, de commandant een gewezen onderofficier, die uit de gelederen gejaagd is, de notaris een gewezen deurwaardersklerk en de maëstro was vroeger trombonist in een danshuis. Een ander heer, die eerst laat in den nacht komt en als „hertog" aangesproken wordt, heet eenvoudig Leconte en is werkzaam in een kleinen schouwburg." Een uur later, zegt de briefschrijver, bedankte ik voor het lidmaatschap. — Een wachter der gevangenis te Altona, bij Hamburg, ontving dezer dagen uit Amerika het bericht, dat hem 1500 dollars vermaakt waren door een in Minnesota overleden pachter. Deze had jaren geleden te Altona drie jaren in het tuchthuis doorgebracht en wilde op die wijze zijne dankbaarheid doen blijken voor de welwillende behandeling, van den wachter ondervonden. — Een boer, die van den grooten Erasmus vast nooit iets anders had gehoord, dan het bekende sprookje, dat hij zeven jaren zou hebben doorgebracht om de letters van het a, b, c. te leeren, stond met zijn zoontje even bij het standbeeld van Desideer stil en sprak den jongen vermanend aan: „Govert, leer toch braaf opdat het u niet ga als dien domoor daar, en men, na uwen dood, uw beeld met een boek in de hand' anderen ten exempel, ergens te pronk zette." — Een schilder had het portret van een jonge dame onderhanden en was soover gevorderd, dat hij nog alleen 't haar had te schilderen. Hij verzocht haar daarom nog eenmaal te willen poseeren, 't Is, zeide de soon van Apelles, om de juiste kleur van uw haar te hebben." „O, als 't daarvoor slechts is", antwoordde onze jonge dame, dan zal ik u morgen mijn kapsel zenden." — Een „servettendief" is dezer dagen door de Berlijnsche politie gevat. Hij ging als een net gekleed heer in de restaurants, nam aan een der gedekte tafeltjes plaats, bestelde een glas bier of een andere kleinigheid en stak dan ongemerkt alle servetten die hij grijpen kon in zijn zak. Hij stal op deze wijze reeds 191 servetten, die hij onder verschillende namen beleende. Maar onlangs werd zijn diefstal opgemerkt door een der andere bezoekers; deze gaf den restaurateur er kennis van en de man werd aan de politie overgeleverd. — De 28-jarige Elizabeth Clarke te Newent (graafschap Gloucester) heeft haar jongetje in een put verdronken, omdat iemand had aangeboden haar te trouwen, als zij het kind kwijt was. Zij had reeds eenmaal te voren getracht haar voornemen ten uitvoer te brengen, maar het kind jammerde zoo, dat haar de moed ontzonk. Een andermaal had zij appels in den put geworpen, in de hoop, dat hij er dan in zou vallen, en ten slotte had zij hem een tros druiven gegeven en hem in den put gedwee. —

Indisch Nieuws.

(In een kort bestek.)

Hoe sommige zaken worden afgedaan. Mevrouw de weduwe Overzee Gallas te Samarang had eenige grobakken gehuurd om haar bloempotten van Karang Balong naar Pontjol te laten vervoeren. Daarvoor moest zij de karrevoerders f 7.50 betalen. Toen de karrevoerders de potten vervoerd hadden, logen zij in betaling een paar schoppen van den heer Cornhame, een gast van Mevrouw Gallas, die tevens een aanklacht bij de politie indiende, dat de karrevoerders mevrouw Gallas hebben beleedigd met woorden. — Huidziekten komen altijd nog al menigvuldig voor onder de inlandsche bevolking, en zeer dikwijls gebeurt het, dat baboes, met zulke kwalen behebt, die overbrengen op de Europeesche kinderen. Daar in dezen tijd van het jaar die ziekten meer dan anders zich openbaren, raden wij de ouders aan een nauwlettend toezicht te houden op de inlandsche bedienden en hen te onderzoeken. Een aangename bezigheid is dat niet, maar 't is in het belang van de gezondheid der huisgezinnen. — Naar wij vernemen, heeft de Regeering machtiging verleend tot het verhuren van het recht tot inzameling van de eetbare vogelnesten, voorkomende in alle klippen, grotten en holen binnen de afdeeling Kroé (Benkoelen). — Naar men ons mededeelt is, op 28 november jl. de indigo mandoer van de onderneming Pangkalan, die in de fabriek aan zijn werkzaamheden bezig was, door den bliksem getroffen en bleef hij op de plaats dood. Een dessaman, die naast hem stond, kwam er met den schrik af. De bliksem sloeg door de nok van de fabriek heen en heeft daaraan eenige belangrijke schade aangericht. — Men hoort te Makasser den laatsten tijd allerlei geruchten en geschiedenissen over kinderroof, door Goareezen gepleegd, voor verschillende afschuwelijke doeleinden, terwijl de stelligheid, waarmede men die verhalen opdischt, zelfs twijfel zouden doen ontstaan bij hen, die anders niet gewoon zijn die praatjes grifweg aan te nemen. Het is niet onwaarschijnlijk, dat de bewuste geruchten alleen in de wereld zijn gekomen om een voldoend aantal boemannen voor het aanstaande St. Nicolaas-feest in voorraad te hebben; bij de politie althans is niets bekend wat aan dergelijke geruchten zelfs een schijn van geloofwaardigheid geeft. Op zeker morgen bevond zich op de Passar een inlander, te paard en gewapend; bovendien had hij een zak bij zich, waarvan de inhoud zorgvuldig verborgen werd gehouden. Een en ander wekte de achterdocht der inlandsche gemeente op, en geen wonder, te paard, gewapend, een zak bij zich, waarin niet onduidelijk de omtrek van iets als vleesch was waar te nemen, vochtig bovendien en bloederig, geen twijfel meer, men heeft hier met een kinderroover te doen, en in dien zak bevinden zich kinderhoofdjes. Toen de man werd gearresteerd, omdat hij, gewapend zijnde, de Pl. Verordeningen had overtreden en men den zak onderzocht, kwam er een malsch hertebeetje te voorschijn; inmiddels wordt nog ijverig beweerd, dat een kinderdief op heeterdaad betrapt is.

NEDERLANDSCH INDIË.

Soerabaia 5 December

Ons deel van het St. Nikolaasfeest hebben wij gisteren avond genoten door het aanschouwen van de pret, die een aantal kinderen hadden in de Fröbel-inrichting, welke verbonden is aan onze partikuliere meisjesschool.

Voor zulke heuveltjes is dat feest eigenlijk alleen geschikt en geschapen. Zij bezitten nog het geloof aan en het onverwrikt vertrouwen op den goeden Sint, die wel veel met bedreigingen in de weer is, maar het zelden tot eene uitvoering laat komen. Worden zij een weinig grooter, dan komt de twijfel en niet veel later wordt het vereerde beeld plotseling afgebroken: een ideaal minder en eene materialistische beschouwing meer; — de kinderwereld gelijkt in dat opzicht geheel op de groote-menschenwereld

Een zestigtal kleintjes nam gisteren avond deel aan de vreugde, waarvan tevens vele dames (onder wie mevrouw van der Wyck) en een aantal heeren getuigen waren.

Na wat gespeeld, gezongen en gesprongen te hebben en de komst van den bisschop met gezang te hebben ingeroepen, verscheen hij in pontifikaal, met zijn zwarten knecht achter zich.

Wij hebben nog al eenige Sinterklasen van ons leven gezien, maar nooit een, die een beter effect maakte dan deze. Hij deelde, nadat hij had plaats genomen op zijn zetel, bonbons uit, maakte met elk der kinderen een praatje en hield daarna met kwistige hand eene distributie van speelgoed, dat op een paar tafels geheimzinnig onder een doek verscholen was en daardoor de nieuwsgierigheid en het verlangen der kinderen nog meer had opgewekt.

Het kinderfeest slaagde volkomen en als we namens de ouders daarvoor den dank brengen aan bestuur en onderwijzeressen der inrichtingen en aan St. Nikolaas voor de moeite, die zij zich, voor het bezorgen van genoegen aan de kinderen, hebben gegeven, dan voldoen we wel niet aan een mandaat, ons opgedragen, doch spreken we zonder twijfel hun allen naar het hart.

***

Kettinggangers zijn bezig op zeer primitieve wijze de gaten te vullen van den weg van Blaoeran naar Koepang. Dit geeft eenige verbetering en daarvoor is men reeds dankbaar, maar voldaan is men niet.

Hoe de weg worden moet en worden kan, bewijst het kleine gedeelte van af het huis bewoond door den heer Coster van Voorhout tot aan dat van den heer Vader.

Wordt hij in zijn geheel *zoo*, dan is hij pas in orde en zullen zelfs de huurrijtuigen er niet tegen opzien naar Koepang te gaan, wat zij nu wel doen.

Men werpe ons niet tegen, dat vele *Chineezen* den weg in den tegenwoordigen toestand toch passeeren, want:

Chineezen en slechte wegen — ça ne jure pas.

***

Wij vestigen de aandacht der Policie op het feit, dat sich achter de woning van den gepensionneerden Kapitein der Chineezen The Boen Hien, zich eene kolossale mestvaalt bevindt, die niet anders dan nadeelig moet werken op de gezondheid der in die nabijheid wonende menschen. Voor zijne woning is het een en al modderpoel. In plaats van een goed voorbeeld te geven aan zijne landgenooten, doet hij sterk in onverschilligheid. Eene fikse boete zoude hem tot betere gedachten kunnen brengen. Een man met zulk een groot vermogen, moest, dunkt mij, de eerste zijn, om voor een reinen toestand van zijn erf en van den weg voor zijne woning te zorgen.

(Aangeboden).

***

Eenige dagen geleden maakte het Soerab. Handelsbl; melding van de wenschelijkheid in Indië een begrafenisfonds van de landmacht in 't leven te roepen. Van onze zijde kunnen wij die wenschelijkheid geen steun verleenen, om reden wij levensvatbaarheid eener dergelijke stichting voor Indië betwijfelen. Onzes inziens is voor dit laatste niet veel bewijs noodig, gaat men alleen na het sterfte cijfer, der officieren alhier vergeleken bij dat in Holland. De redenen daarvoor liggen voor de hand, doch men houde het ons ten goede in dezen mededeeling daarvan te doen, om breedvoerigheid te vermijden. Mocht men echter belangstellen in 't fonds, zooals dit op 't oogenblik in Holland bestuurd en beheerd wordt, wij stellen ons volkomen bereid nauwkeurige inlichtingen te geven, en 't bovenstaande door ons geschreven te verdedigen. *Aangeboden.*

***

Een kettinggangen sloop gisteren morgen voor dag en dauw in eene visschersgoeboek bij het balkenkanaal van de pyrotechnie en stal uit een mand een groote *ikan ketting*, die echter nog leefde en toen dusdanig aan 't spartelen ging, dat de kaper zich deerlijk verwondde aan de vinnen.

Tot overmaat van ramp kwam een mandoer achter het gebeurde en kreeg de dief een paar rottingslagen op den koop toe.

***

Den gewezen hoofdschout v. S. wordt het voornemen toegeschreven van om de betrekking van opiumjager te solliciteeren, wanneer die hier of elders mocht komen open te vallen.

De man, nog in de kracht zijn levens, zou met de hem zoo eigen scherpzinnigheid, in eene dergelijk betrekking nog vele goede diensten kunnen praesteeren.

***

Een inlander, wien de kwaadaardige honden in wijk Lt. B — en daar vindt men verscheidene van die gevaarlijke gladakkers — wellicht begint te verdrieten, schijnt er nu op uit te zijn om die beesten onschadelijk te maken door middel van vergiftiging.

***

Tusschen een 8 tal Madureezen, die zich eerst sedert kort in den vischvijver achter de patronenfabriek genesteld hebben, en de bewakers en sluiswachters dier fabriek is de verstandhouding zoo gespannen, dat, een paar avonden geleden, een paar van eerstbedoelden van leer trokken en de laatsten te lijf wilden.

De quaestie, die zij hebben, moet ontstaan zijn ten gevolge van het afdammen eener tambak door de Madurezen, waarmede de anderen geen genoegen schijnen te nemen; bijna elken avond hebben ze rusie, waaraan eerst een einde komt, wanneer de eersten hunne krissen trekken. —

***

Volgens een dezer dagen verspreid gerucht, zou bij het departement der in- en uitvoerrechten het voorlemen bestaan om de ambtenaren bij dien tak van dienst, die minder geschikt voor hunne betrekking gesacht worden, uit 's lands dienst te verwijderen en zou nog vóór het einde van 't jaar met die opruiming een begin gemaakt worden.

Men wil verder, dat de chef van bedoeld departement gemachtigd zou zijn om, bij gebrek aan geschikte sujetten bij het kader, voor de openvallende vacatures gepensioneerde ambtenaren of beambten voor te dragen, wanneer het blijkt of te verwachten is, dat zij daarvoor in alle opzichten voldoen zullen.

Het klinkt haast ongelooflijk.

Doch dat neemt niet weg, dat verscheidene lieden het gerucht voor waar aannemen, en eenige gepensioneerden een verzoek om herplaatsing in 's lands dienst, en wel bij de in- en uitvoerrechten en accijnsen, in zee denken te zenden.

***

In verband met de aanstaande razzia onder het personeel der in- en uitvoerrechten en accijnsen, zou de verificateur B, belast met den tegengang van den opiumsluikhandel alhier, bij zijn kader teruggeplaatst worden, wijl hij dan aan de beurt zou komen om promotie te maken.

***

Twee chineezen, woonachtig in een der zijsteegjes in de buurt van *Pasar Besar*, fungeeren als *tambangan* van eene *tjap-djie-kie*bank; waar deze gehouden wordt, weten de meeste spelers niet.

Men kan driemaal daags bij die lieden terecht om in te zetten.

Vrouwen, tot hun gezin behoorende, staan op den uitkijk.

***

De vraag naar huurwagens voor de a. s. kersten nieuwjaarsdagen is zoo groot, dat de meeste verhuurders geen enkel rijtuig meer disponibel hebben.

Eenigen hunner verhuren hunne rijtuigen ongaarne en laten die liever dienst doen als *tambangan*, waarmede zij meer schijnen te kunnen verdienen.

De Chineesche verhuurders hebben, indachtig aan het *profitons de l'instant*, voor bovenbedoelde dagen hunne tarieven verhoogd.

***

Inhoud van ind. opm. n. 153.

De cerêt. De statistiek der kinabast. (Vervolg) de Vereenige Staten van Noord-Amerika; — Frankrijk. Strooptochten op nijverheids gebied. Een nieuwe manie van verwijzing; — the British Association for the advancement of science; — het stof; — Het leven van het kleine; — Het kanaal in Demak; — Wildhout hard en duurzaam te maken; — Beets; — De Tweede Kamer; — Een merkwaardige donderslag; — Glazen spoorwegliggers; — De stof en de nieuwere natuurkunde; — Elektrische kolommen en accumulatoren; — Zuivering van besmette vertrekken door de vlam; — Nieuwe manier om gegoten ijzer te ontfosfeeren, ten einde het in staal te doen verkeeren; — Elektriciteit in den oorlog; — De grootste loskranen der wereld; — De landbouw-politiek van Duitschland; — Overbrengen van kracht; — Een locomotief voor groote snelheid; — Opium; — De verkiezing; — Borax inwendig ontsmettingsmiddel; — De voedingsrol der koffie; — De Hollander's Land-en Volkenkunde. Uit de Padangsche bovenlanden. Iets over de koffiecultuur. Elektrische beweegkracht op koffielanden. Tuinbouwkronisk. Thee in Ceylon. — Suikerbereiding uit sorghum saccharatum. Allerlei. Solidago Odora; — Om ijzer tegen roest te beschermen; — Bericht. Vraagbord.

***

Te Solo werd ondervolgende circulaire den ingezetenen ter teekening aangeboden.

„Een belangrijk deel van zijn leven heeft Mr. P. A. Matthes in ons midden doorgebracht; vijf jaren was hij als Assistent Resident en later als hoofd van Gewestelijk Bestuur hier werkzaam en thans rust hij op onzen doodenakker, na een dikwijls veel bewogen leven, na eene zware taak waardiglijk te hebben vervuld.

Velen hebben hem liefgehad, allen hebben hem hoogachting toegedragen.

En nu, terwijl zijn vrouw en zijne kinderen naar het moederland zijn teruggekeerd, rust op ons de weemoedige taak zijne laatste rustplaats in eere te houden.

Teneinde dat te doen, naar de mate van zijne verdiensten en onze sympathie, hebben ondergeteekenden zich tot een voorloopige commissie vereenigd en roepen aller medewerking in tot het daarstellen van eenig monument op zijn graf. Wij nemen de vrijheid U daartoe een inteekeningslijst aan te bieden, om later door de deelnemers eene definitieve commissie te doen benoemen, die met de uitvoering van het werk onzer hoogachting zal worden belast."

Soerakarta 22 Nov. 84.

HALEWIJN,
W. D. v. NISPEN,
CARLIER.

De bedragen, waarvoor reeds door velen was ingeteekend geworden, zijn het duidelijkste bewijs, dat men het pogen der voorloopige commissie steunen wil en door een waardig monument de nagedachtenis van wijlen den Resident Matthes zal kunnen eeren.

(Vorstenl.)

***

Aan een particulier schrijven uit Batavia ontleenen wij het bericht, dat het denkbeeld bij de Regeering in overweging is, om de formatie der Predikanten in Indië in te krimpen, en in de plaats der wegvallende titularissen hulpredikers der 1e klasse aan te stellen

Ind. Vad.

Hier en Daar.

Dezer dagen, vertelt de Parijsche Charivari, bracht een rechter een bezoek in de gevangenis en onderhield hij zich met een vagebond, die in arrest genomen was.

„Het schijnt", zeide de rechter ernstig, „dat gij alle nachten als vagebond rondzwerft."

„Ik zoude denken," antwoordde de gevangene, terwijl hij eens in zijne cel rondkeek, „dat het terrein, waarover ik op het oogenblik te beschikken heb, daarvoor wel een beetje heel beperkt is."

Aangekomen schepen te Soerabaia.

DATUM	NATIE	N.	D. SCHEPEN	GEZAGV.	VAN
Dec. 2	Eng.	bark	Austria	G. N. Dazin	New-York
„ 3	„	sts.	Poh Ann	W. Craik	Singapore
„ „	Ned.	„	Padang	D. Kooger	Semarang
„ „	„	brik	Gedeh	J. Worthington	Pasoeroean
„ 4	„	sts.	Gouv. Gen. Loudon	J. W. Timmermans	Batavia
„ „	Eng.	„	Rosa	A. Petersen	Pasoeroean
„ 5	Ned.	„	Cheribon	C. A. Steur	Batavia

Vertrokken schepen van Soerabaia.

DATUM	NATIE	N.	D. SCHEPEN	GEZAGV.	NAAR
Dec. 3	Duit.	bark	Louise	J. F. Kohne	Lissabon
„ „	Oosterrijk	„	Nemirna	F. Tornich	Kanaal voor Orders
„ 4	Ned.	„	L'Amitié	J. Diederiks	Kallie
„ „	Eng.	sts.	Poh Ann	W. Craik	Ampenan
„ 5	Ned.	„	Japara	F. Pot	Batavia
„ „	„	„	Madura	C. Koning	Semarang
„ „	Duit.	bark	Margaretha	H. W. de Boer	„

Protestantsche Eeredienst.

Zondag 7 December 1884.
's morgens ten half negen uur.
Stadskerk.
Ds. van Hasselt.

Griesse.
Ds. van Leeuwen.

Roomsch-Katholieke Eeredienst.

Zondag 7 December 1884.
De Vroegdienst ten 7 ure.
De Hoogdienst ten 8½ ure.
Plechtig lof en preek s'avonds ten 6 ure.

Aan 't Marine Etablissement.
De dienst ten 8½ ure.

Maandag 8 December 1884.
De diensten ten 7 ure.

Christelijke Gereformeerde Zendingsterk [Nieuw Holl. Straat.]

Zondag 7 December 1884.
Hollandsch.
's morgens ten 9 ure.
Zondagsschool.
's middags ten half 5 ure.
Maleisch.
's avonds ten 7 ure.

Woensdag 10 December 1884.
Hollandsch.
's avonds ten 7 ure.

TELEGRAMMEN.

VAN BATAVIA.

4 December.

Tweejarig verlof verleend aan Grundel, derde ingenieur b. h. stoomwezen; Fransz, derde commies rekenkamer.

Op verzoek eervol ontslagen Regenbogen, tweede apotheker; Ciebrandt, commies b. d. belastingen te Soerabaia.

Benoemd idem van den Berg, tot tweeden commies bij 's lands kas te Semarang van Emmerik.

Ingedeeld te Batavia kapitein van Vlierden.

Overgeplaatst naar Atjeh de tweede luitenant-kwartiermeester Visscher.

Gehouden inschrijving v. h. zoutvervoer is mislukt.

5 December.

Vertrokken van Batavia herwaarts per Bromo: Tulleners, Abresch, Rochell, Stokman, mevrouw Jurtman.

PARTICULEUR TELEGRAM.

van het Soer. H. B.

Volgens als zeker verteld gerucht, heeft het gouvernement magtiging verleend aan de Javasche Bank om haar Octrooi te veranderen, zoodat eene leening kan worden gedaan op landbouwproducten.

Postkantoor Soerabaia.

Gisteren per mail alhier zonder adres aangebracht en voor rechthebbenden verkrijgbaar:

De Tabaksplant no. 598.
Arnhemsche Courant no. 9475, 9476, 9477.
" 9478 en no. 9479.

Bekendmaking.

Met ingang van 8 dezer wordt het telephoonkantoor te Paraän [Residentie Kadoe] voor het algemeen verkeer geopend.

Soerabaia den 4 December 1884
De Hoofdkantoor Chef
PRIESTER.

Sluiting der Mails 1884.

TE SOERABAIA des namiddags ten 6 ure			TE WELTEVREDEN. des avonds ten 8 ure.		
Engelsche	6	Dec.	Engelsche	10	December.
Fransche	13	"	Fransche	17	"
Hollandsche	15	"	Hollandsche	19	"
Engelsche	20	"	Engelsche	24	"
Hollandsche	26	"	Hollansche	30	"

De Boomstraat is op 5 en 6 dezer van af des avonds zes uur, voor Rij- en voertuigen gesloten.

De Assistent Resident voor de Politie,
4031 DE VRIES.

Getrouwd:

C. J. Vermeijs
en
M. Grothe.

Madioen 4 December 1884. 4049

Voor de vele bewijzen van belangstelling bij ons huwelijk ondervonden, betuigen wij, ook namens onze ouders, onzen hartelijken dank.

C. J. VERMEYS.
M. VERMEYS,
Grothe.

Madioen 4 December 1884. 4049

Voor de vele bewijzen van deelneming ondervonden bij het overlijden mijner echtgenoot, Mr. F. H. E. Schussler betuig ik, ook namens de kinderen, hartelijken dank.

Mevr. de Wed. SCHUSSLER,
4046 geb. Benit.

Overleden:

Marie Johanna
geb. 24 Juli 1884.

C. J. Cohen.
L. Cohen—Wardenaar.

Soerabaia 3 December 1884. 4034

Op den 3n December j.l. overleed alhier in de ouderdom van 43 jaar, na een langdurig lijden de Heer E. Aeckerlin, in leven Gezagvoerder van het Ned. Ind. s.s. *Minister Fransen van de Putte.*

Soerabaia, 4 December 1884.

Namens de familie:
4041 Th. HUIZER.

Al degenen die iets te vorderen hebben van of verschuldigd zijn aan wijlen den Heer E. Aeckerlin, in leven Gezagvoerder van het Ned. Ind. s.s. *Minister Fransen van de Putte*, gelieven zich te wenden aan de firma Ruhaak en Co., te Soerabaia of den Heer Th. Huizer, te Batavia.
4042

VENDU-DEPARTEMENT.

OPGAVE DER BEPAALDE VENDUTIEN.
Zaterdag den 6 December 1884.

Voor het Politiekantoor aangehaalde voorwerpen en

In het spoorstation, Semoet, van diverse goederen.

De Secretaris en Boekhouder v. h. Vendukantoor
BURGEMEESTER.

Commissie Vendutie

MAANDAG 8 DECEMBER.

4015 J. REUTER.

Commissie Vendutie

Dingsdag 9 December.

4013 JAN LEURING.

VENDUTIE

in het Huis van wijlen

MAS BEY POERBO

KAPOETRAN.

Op WOENSDAG 10 December 1884
door

VAN MUYDEN EN CO.

Van een kompleeten Inboedel, bestaande uit:
Kristallen en Bronzen Kroon- en Hanglampen, waaronder met 6, 4 en 3 Lichten,
Idem idem Staande lampen.
Hanglampen en Stolpen.
4 paren groote Spiegels.
Groote Schilderijen.
Groote en kleine ronde en ovale Tafels } met marmeren bladen.
Buffet met spiegelglas
Spiegel en Glazenkasten.
Kleer- en Dispenskasten.
Diverse soorten Luijer en Wipstoelen.
Ronde en Eettafels.
Knapen en Speeltafels.
Een nieuw Eng. Ledikant.
Houten en ijzeren Ledikant en ander Meubilair.
Een partij Eet- en Theeserviezen.
" " Glaswerk.
" " Pleetwerk
Lepels, Vorken, Messen } echt silver.
Presenteerbladen
Thee- en Fruitserviezen
VERDER:
Een span Isabelles
" " groote zwarte } alle magnifieke Sandelwood paarden
" Dogkarpaard zwart Schimmel
" " " Bruin
Een Mylord Ingenhoes.
Pleete Tuigen.
Een stel Javaansch Harnachement, met silver gemonteerd [Pakean senenan].
Twee Australische Koeijen.
Een kollectie Duiven, waaronder Tekoekoe, Bekisars Poeter, Berkoetoet, Bengala, enz.
EINDELIJK.
2 stel Gamelan Martaram, kompleet.

Alles daags te voren te bezichtigen, van 8 ure 's morgens tot 6 ure namiddags. 3990

Vendutie wegens Vertrek

Woensdag 10 December
ten huize van den Heer

SCHOLTEN

NOORDWYK.

Van ZEd.'s zoo goed als nieuwen zeer netten Inboedel;
4047 JAN LEURING.

Vendutie

Donderdag 11e December,
ten huize van den Heer

FALKMAN,

EMBONG-MALANG,

Van ZEd. netten geheel compleeten Inboedel.
Fraaije Spiegel Gravures.
Terra Cotta Beelden.
Weener Ameublementen.
Tafels en Knapen
Consoles } met zwart, Grijs en wit marmeren bladen.
Buffet
Toilet
Mooije Mahonijhouten gebeeldhouwde Kleer en andere Kasten, diverse IJzeren Ledikanten enz. enz.

VOORTS:

Een zoo goed als nieuwe Pianino, Pleyel.

ZOOMEDE:

Een span flinke hardloopende zwarte Sandelwood Wagenpaarden.
Een span gedresseerd, fraai Bruine Sandelwood Rijpaard boven de maat.
Een deugzaam mooi bruin Sandelwood Dogcartpaard.
Een elegante sterke ligte Vis à Vis, Engelsch fabricaat
Twee Pegons.
Tuigen, Zadels.
Een mooije Collectie Crotons.

3986 JAN LEURING.

Openbare verkoop.

Op DINSDAG den 30sten December 1884,
des voormiddags te 10 uren,
zal ondergeteekende in het lokaal van het Vendukantoor te Soerabaia publiek verkoopen:

Een ERF, groot 9177 ☐ Ned. Ellen en 40 ☐ palmen, bebouwd met een steenen Huis en daarbij behoorende bijgebouwen en twee huisjes, gedeeltelijk van steen, gedeeltelijk van planken, allen met pannen gedekt, in de Chineesche kamp te Soerabaia, verponding no. 998 en getaxeerd op f 10.000.

Namens den verbandhouder,
3961 Mr. FRANCKEN.

Openbare verkoop

Op Dinsdag den 30sten Dec. 1884,
des voormiddags te 10 uren,
Zal door ondergeteekende in het lokaal van het Vendukantoor te Soerabaia publiek worden verkocht:

Een ERF, groot 17785 ☐ Ned. Ellen en 69 ☐ palmen, bebouwd met een steenen met pannen gedekt huis en dito bijgebouwen, benevens een loods op houten stijlen met pannen en zink gedekt, residentie Soerabaia dessa Ketabang, verponding No. 3284 en aangeslagen voo f 20400.

Namens der Verbandhouder,
3962 Mr. FRANCKEN.

Op een nader te bepalen dag

zal door of namens de ondergeteekenden publiek worden verkocht het HUIS in de Heerenstraat, laatstelijk geöccupeerd door Mr. F. SCHUSSLER.

4057 FRASER EATON en Co.

Societeit „Concordia"

Algemeene vergadering
op MAANDAG 15 December 1884
DES AVONDS OM 9 UUR.

Tot het kiezen van eenen President, ingevolge art. 14 en 15 van het Reglement.

Van af Vrijdag 5 December, zal een bus in de Societeit geplaatst worden, tot opname der betrekkelijke stembiljetten.

4048 HET BESTUUR.

GRIMM & CO.

St. Nicolaas,
5 en 6 December a. s.
Gas-Illuminatie en Muziek.
VERKRIJGBAAR:
Alle Ververschingen en Dranken, ook Vanille-, Vruchten- IJs, Punch à la Romaine, Boterletters, Saucijsbroodjes, Pasteitjes, Beignots, Anchovis en Haringsla.
Boterham met Ham.
Do. " Zalm.
Gemarineerde Haring.
Biefstuk, Aardappelen en Sla. 4043

H. Grondhout,

HEERENSTRAAT.
5 en 6 December.

Muziek
en
Gas-illuminatie.
Gedurende beide dagen verkoop à Contant.
's avonds verkrijgbaar:
Punch à la Romaine, Vruchten- en Vanille-IJs en andere ververschingen, Saucys-Broodjes.
4039

ST. NICOLAAS

GROOTE TOMBOLA

ZONDER NIETEN,
op 5 en 6 December,
bij
HEKKING & CO.
HORLOGIEN, KLOKKEN, LUXE-ARTIKELEN, enz. enz.
à f 0.50 en f 2.50 en f 5.—
Verlichting a giorno en Muziek.
4035

TOMBOLA

op 5 en 6 December 1884
bij
TIO SIANG GWAN
en
TAN TJOEN GWAN,
490

GROOTE TOMBOLA

ZONDER NIETEN
in het lokaal van
HENDRIK SCHUYMER
Op 5 en 6 December
van
Prachtige prijzen
waaronder:
Prachtige Schrijfnécessaires, Naai- en Handschoenen doozen, Surprices, Beelden, Albums, enz. enz.

Illuminatie en muziek.

Verder verlichting door Bec Phaar lampen; lichtsterkte 86 kaarsen. 3996

GROOTE TOMBOLA

ZONDER NIETEN à f 2.50 per lot
bij
Mevr. E. Hoffman
Op 5 en 6 December
Van zeer mooije Voorwerpen, als:
School-, Salon- en Werktafeltjes, Canapé Kussens, Schilderijen, Naaimachines, goedloopende Horologies, étagères Voorwerpen, Water en Bierglazen, Papier en Werkmandjes, Dames Toiletartikelen, Portefeuilles en Portemonnaies enz.

Tombola voor Kinderen
zonder nieten à f 1.—per lot.
Van mooije Speelgoed. 3991

Tombola

ZONDER NIETEN
à f 2.50 't lot
bij
G. KIEL & CO.
Op 5 en 6 December.
4033

GROOTE TOMBOLA

ZONDER NIETEN à f 2.50 het lot.
Op den 5 en 6 December
BIJ
LADAN & Co.
VAN
Eene groote sortering fantaisie artikelen, te veel om te specificeeren
ALSMEDE:
Geweeren, Carabines en Revolvers, Toiletten en Spiegels, enz. enz.
4011

GROOTE TOMBOLA

MET
Muzijk en Illuminatie
ZONDER NIETEN
Op Vrijdag en Zaterdag 6 dezer,
in het NEDERL. IND. SIGAREN-MAGAZIJN,
ad f 2.50 het lot.
Van echt Meerschuimen Pijpen, Surprices, Havana Sigaren, Albums en Luxe-artikelen.
4030 J. SAMETHINI.

BEPROEFT UW GELUK

OP DE

TOMBOLA

van morgen en Zaturdag avond ken U trekken een aantal LOTEN in de Geldloterij trekking 22 a. s.
4036 J. SAMETHINI.

Nederlandsch-indisch Sigaren-Magazijn

SOCIETEITSTRAAT.

Heden ontpakt en geëtaleerd.

Eene uitgezochte factuur St. Nicolaas Cadeaux, bestaande uit Speelcassettes, tevens inhoudende 100 fijne Havanna Sigaren, der beroemde fabriek Gebr. Dennik en Co. Holland.

Zoomede eene factuur Havana Sigaren in kistjes van 100, 50, 25 en 20 stuks.

8974 J. SAMETHINI.

Kessing Komedieplein.

Op 5 en 6 December a. s.

GROOTE TOMBOLA

ZONDER NIETEN, à f 2,50 per lot.
VAN:
Pleet- en Kristalwerk, Geweeren, Revolvers, Speeldoosen, Harmonikas, Staande Lampen, Luxeartikelen, Albums, enz.
Uitverkoop van Speelgoed, Maskers, Baarden, Knevels.

Tegen concureerende prijzen.
8473

GROOTE TOMBOLA

BIJ
Mevr. WATRIN,
MEIJBOOM.
à f 2.50 en f 1.— het Lot.
Van eene collectie keurig mooie Artikelen en Kinderspeelgoed, te veel om te specificeeren. 4045

HEDEN EN MORGENAVOND

BIJ
A. Hoogvelt
VERKRIJGBAAR:
Punch à la Romaine.
Saucijs-Broodjes en andere
Ververschingen 4054

Dadelyk gevraagd

IEMAND, ter assistentie van een handelsreiziger.
Offerten no. 3999 Bureau dezer.

PALTE & Co

Chineesche kamp

hebben de eer kennis te geven van de opening hunner toko en bevelen zich minzaam aan in de gunst van het geachte publiek.

PALTE en Co.

Horologers, Tokohouders en Commissionnairs.

Verkrijgbaar:

Alle soorten van gouden, zilveren en nickel Horlogien, idem Horlogiekettingen, Goud- en Zilverwerken, Regulateurs en Klokken, Saxonia Naaimachines, Speeldoozen, Luxe-artikelen enz.

Gelegenheid tot het Graveeren van lak, Inkt- en Zakstempels. Bestellingen worden aangenomen op Klapstempelpersen, Indiarubber, Inktstempels en Marmeren naambordje.

PALTE & Co.

Belasten zich met agentschappen en commissiën voor de binnenlanden.

Attentie s.v.p.

Door het aangeageeren van een bekwaam Horlogiemaker, die werkzaam is geweest te PARYS en LONDEN, en van de beste certificaten is voorzien, zijn wij in de gelegenheid, alle reparatiën van Uurwerken en op het vak betrekking hebbende zaken, onder garantie te repareeren. PALTE en Co.

TE HUUR

Een groot bovenlokaal met beneden PAKHUIS, zeer geschikt voor een handelsfirma, adres:
4037 PALTE en Co.

Uit de hand te koop te Tjilatjap onder billijke voorwaarden, een zeer groot en gunstig gelegen erf, grenzende ten Westen aan een grooten Postweg, ten Oosten aan de Kalie-Yosso, ten Noorden aan het Telegraaf en Postkantoor, ten Zuiden aan de Assistent Residentswoning, hebbende eene oppervlakte van circa 22000 vierkante meters, waarop een ruim prachtig woonhuis en drie groote steenen pakhuizen met djatihouten en ijzeren kappen en met pannen en gegalvaniseerd ijzer gedekt; gebouwd in 1878, 1879 en 1880; alles in den besten staat zich bevindende en vertegenwoordigende een waarde van tachtig duizend gulden.

VERDER:

Eenige onbebouwde erven, mede gelegen aan den Grooten weg, waarvan een schuins tegenover het bovenomschreven erf.

Voor inlichtingen gelieve men zich te wenden tot W. VAN DER LEEUW te Banjoemas of te Tjilatjap tot de firma Gebroeders VAN DER LEEUW.
4053

TE KOOP

Twee Sandelhout Rijpaarden, boven de maat.
Een Hollandsche Stier.
Een Muilezel.
Vijf Engelsche Hertenhonden.
Witte Kalkoenen (zeer zeldzaam).
Informatien bij
PALTE en Co.
4051 Chineesche kamp.

HOTEL

Genteng-Ketabang.

Kamers en suite in het Hoofdgebouw met voorgallerij disponibel, benevens een pavilloen.
Eten buiten's huis verkrijgbaar. Europeesche Kok. 3927

Alle soorten Inlandsch Confituren.

Adres Weduwe AGRETTI,
4012 Kalisosok No. 2.

Goed zuiver brood

verkrijgbaar bij en aan huis bezorgd door
TAN KHING LIANG,
3869 Kembang Djepoon

Vendutie

TE HOUDEN
DOOR DE FIRMA VAN MUYDEN en Co.
In het huis van wijlen MAS BEIJ
POERBO, Kepoetran 10 Dec.
NASH en Co., Koopmansgoederen 18 Dec.
Regtbekapte Djatiehouten balken prima qualiteit, Kampong Baroe ? Dec.
VAN DER WIEL, Societeitstraat, ?
VAN MUYDEN en Co. ?

TE KOOP

Direkt uit Europa aangevoerd.
Een laag klein Coupétje.
Een nieuwe Seraphine Orgel, met zes rollen, op elke rol zes airs.
Singapore Rottingstoelen.
Soliede Brandkasten.
Heerlijke Manilla-Sigaren, van het Bataviasche Sigaren Magazijn.
Nieuwe aanvoer van Hollandsche Sigaren, w. o. de zoo gewilde merken.
Highlife.
Oposition.
Flor de Cuba.
5117 VAN MUIJDEN & Co.
TELEPHOON No. 95.

Klunder en Co.

VOORRADIG:
Uit de Mineraal Waterfabriek
der beroemde Poerotbronnen te Pasoeroean.
Geneeskundig aanbevolen.
VICTORIA SELTZER MINERAAL } water per kistje van 25 flesschen f 4,25.
SIROP DE LIMONADE per flesch f 1.50.
4032

Societeit-Concordia.

Zij, die mochten reflecteeren op de betrekking van Kastelein van bovengenoemde Societeit, kunnen van de desbetreffende voorwaarden inzage nemen, bij het Directie Lid A. H. VAN DE POL, ten kantore Weeskamer, en inschrijven uiterlijk tot en met den 15den dezer, des morgens om 10 uur.
4021 *DE DIRECTIE.*

GRUYERE KAAS

Zondag, 7 dezer,
wordt een overheerlijke GRUYERE KAAS aangesneden, à f 1.50 per pond. Heeren liefhebbers worden beleefd versocht tijdig hunne bons aftegeven.
4052 TAN TJOEN GWAN.

Allen, die iets verschuldigd zijn aan dan wel te vorderen hebben van wijlen den Heer J. W. ENKLAAR, onderwijzer te Soerabaia, worden uitgenoodigd daarvan betaling dan wel opgave te doen voor den 15 Januari 1885, aan den gemachtigde.
4044 L. H. KRAMER.

Gevraagd Gouvernante

talen en piano onderwijzende.
Soer. Handelsblad no. advertentie. 3975

Ned. Ind. Stoomvaart Maatschappij.
HET STOOMSCHIP
Gouv. Gen. Loudon,
Kapt. TIMMERMANS,
vertrekt van hier naar MACASSAR, KOEPANG, TIMOR DEHLY, BANDA, AMBON, TERNATE, MENADO en GORONTALO, op den 7 December 1884.
Agenten,
3978 FRASER EATON en Co.

Nederlandsch-Indische Stoomv.-Maatschappij
HET STOOMSCHIP
Minister Fransen van de Putte,
Kapt. VAN DORSSEN,

vertrekt van hier naar AMPENAN, via PASOEROEAN, PROBOLINGO, BEZOEKIE, PANAROEKAN, SUMENAP, KANGEAN, SEPOEDIE, BANJOEWANGIE en BALIE, BOLELENG, op den 10 December 1884.
Agenten,
4056 FRASER EATON en Co.

Nederl. Indische Stoomvaart-Maatschappij.
HET STOOMSCHIP
Gouv. Gen. Loudon,

Kapt. TIMMERMANS,
vertrekt van hier naar MACASSAR, KOEPANG, TIMOR DEHLY, BANDA, AMBON, TERNATE, MENADO en GORONTALO, op den 7 December 1884.
Agenten,
3978 FRASER EATON en Co.

ST. NICOLAAS

Eene ruime keuze gebonden en ongebonden kinderwerken, worden opgeruimd tegen 25 pCt. boven den Europeeschen prijs.
3895 GEBR. GIMBERG EN CO.

N. J. Levensverzekering- en Lijfrente Maatschappij.

TE BATAVIA.

Agenten (Correspondenten) te Soerabaia de HH. ANEMAET en Co.
J. L. BREWER,
Sub-Agent.
Passoeroean " " Mr. C. A. O. v. CATTENBURCH
Probolingge " " LARSEN en Co.
Kediri " " H. TOLLENS.
3913

Sun-Fire-Office,

LONDON

opgerigt Anno 1710.

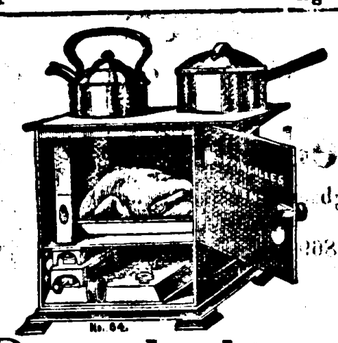
Totaal verzekerd bedrag gedurende 1882:

£ 291,300,000,— Sterling

BRAND-ASSURANTIE op WOON- en PAKHUIZEN, LANDERIJEN, MEUBILAIR en KOOPMANSCHAPPEN, op de gewone voorwaarden en tegen de gebruikelijke premieën.

JAMES GREIG,
Batavia en Soerabaia,
1741 Agent.

Const. f 45.— verpakking f 1.—

Patent kooktoestel met bak-oven en toebehooren.

3537 H. GRONDHOUT.

L. van der Velde

Wagenmakerij
en
Smederij
Simpang. 12064

Pas ontvangen:

Mooi Guypure voor Kabaais.
„ Kantwerk „ „
„ Puntband „ „
Prachtig Piqué Molton.
Heeren, dames en Kinderkousen.
Alle kleuren Meubelfranje.
„ „ Embrasses.
Prachtige stellen Tafelgoed.
Theedoekjes, Vingerdoekjes.
Oogjesgoed, Streepjesgoed.
Linnen Handdoeken.
Fijn wit linnen en doublure.

Wed. A. SCHMID.
1366 SCHELL.

Fabriek Kebalen.

IJzer en Kopergieterij en wat hiermede in betrekking staat.

Soliede en net werk geguarandeerd, bij
2492 P. VAN DRONGELEN

W. LAMERS.

Hoek Kepoetran,

Barbier, Haarknipper.
Messen aanzetter en
Scharen Id. ——

Verkoopt uitstekende droespoeders, ook franco buiten Soerabaia. Geneest behandelt en stalt zieke paarden.

Opening manége van 6—7 ure des morgens. 7315

BAUMME SISSON & CO.

Ontvingen ex Burgemeester den Tex:

Eene groote factuur Odeurs, Toilet water, Azijn, Zeep, Pomade, enz. enz.
Chignon Kammen Kapspelden, enz.
Dames en Kinderkoussen en Heerensokken.
Mooije Zakdoeken en waaijers.
Toilet benoodigdheden in etui voor cadeaux.
Fantaisie Artikelen in silver.
Groote sorteering Heerendassen.
Cigaretten papier, Geldtaschjes en Beursjes, ook voor tabak,
Koralen halssnoeren, Kettingen en Brochus, Tandpoeder, Kleeren en Haarborstels.
IJzer voor papillotten te maken.
Eau de Cologne spruitjes.
Papillotten makers.
Nieuw modische Hoeden.
Groote sorteering roode en witte Blanketsel, haarverf enz. enz.

BERICHT:

Van af heden behoeft men niet meer zoo lang te wachten ten einde bediend te worden, daar mijn employée aangekomen is. 52

JOH. CORSMIT EN CO.

Soerabaia

ONTVINGEN

Wederom: Een factuur ROMHILDOT'S PIANO'S. Deze piano's uit de beroemde fabriek van Romhildot te Weimar, in Europa door de grootste meesters als f. Liszt e. a. ingebruik, munten uit door hunne volle en krachtige toon en zijn vooral voor de binnenlanden, waar geen stemmers zijn, door hunne stemhoudendheid verre boven alle andere fabriekaten te verkiesen. Wij leveren deze instrumenten, waarvan wij voor geheel Ned. Ind. de eenige agenten zijn, tot staving van het boven staande, met 5 jaar garantie.

Nog ontvingen wij een factuur Pleyell Piano's en Bandoniums uit de fabriek van Band, te Crefeld.

3658

Aanbevolen

Hotel Geul

MALANG.

Logies per dag . . . . f 6,—
Abonnement . . . . „ 120,—
Centrum der stad. 3759

APOTHEEK INSULINDE

Societeitstraat.

Farina lactée, voortdurend versche aanvoer.
Infant food.
Gecondenseerde melk, zonder suiker.
Sirop Dr. Zed. à la codéine et tolu.
Fijnste zuigdoppen: in doosjes met openingen, verschillend in grootte.
Zuigflesschen, sponzen.
Sedlitz chanteand.
Levertraan wijn, aangenaam van smaak
Capsules gevuld met 2 theelepels Castor-olie.
Cacao van Houten, 100 kopjes uit een blik à f 2,50 enz. enz. enz.

10890/1 HELLENDOORN en Co.

Nederlandsch-Indisch Apotheek.

Hoek Aloon Aloon en Societeitstraat:

Weder ontvangen:

Een groote factuur ***BRILLEN*** in alle nummers en soorten; allen uit de fabriek van ***PAETZ*** en ***FLOHR.***

3798 *J. E. KAUTZ*

Potographie Artistique

VAN

H. SALZWEDEL

Zilveren Medaille — Soerabaia 1878

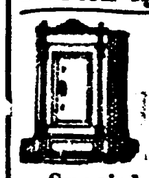
PASAR BESAR.

Geopend van 7—11 uur s' ochtends.

VERKRIJGBAAR:

Gezichten en tijpen van Soerabaia en omstreken, vergrootingen van elk portret, in onverganklijke photografie en Craijon, alle soorten lijsten. 64

A. C. A. EKELIS

CONSTRUCTIESTRAAT
SOERABAIA.

Speciale gelegenheid voor het openen van Brandkasten en repareeren van Suikerweegschalen.

Voorhanden Amsterdamsche ponden en kilogrammen. 12

H. Grondhout.

Heerenstraat.

Verkrijgbaar per pond.

Tafel- Amandel en Rozijn	1,25
Sucade en snippers	1,50
Pattent stijfsel	0,50
Krenten	0,50
Gebak Rozijnen	0,60
Frambozen koekjes	2,50
Pruimen	1,—
Gebak Amandelen	1,75
Erwten en Bruineboonen	0,25
Kippetjes Grutte	0,30
Sucade en ontbijtkoek	1,—
Poeder Chocolade per flesch	0,50
Vogel Zaad	0,50
Vermicelli	0,75
Macaroni	0,50

Dagelijks Versch.

Roggenbrood	0,75
Pudding poeder en Maizener.	3146

Becker & Co.

Werktuigkundigen

Soerabaia.

Koperen hamers.
Pikhouweelen.
Paknaalden.
IJzer- en koperzagen.
Gould's pompen.
Pooley's weegschalen.
Amaril.
Stoomkranen met binnen en buitendraad,
Kijkglazen.
Driewegskranen, afsluiters,
Sapschuiven, proefkraantjes etc.
Defecatie thermometers. 2916

Wederom ontvangen:

DYCKERHOFF CEMENT

INTERNATIONALE C. & H. V. B.
1540

Fabriek van Tuigen, Zadels, Drijfriemen en andere lederwerken.

C. C. BUTTEWEG JR. & CO.

SOERABAIA.

ONTVANGEN

Ruime voorraad nieuwzilveren, stalen en vertinde stangen voor rij- en wagenpaarden w. o. rol en andere zware stangen.—
Nieuwzilveren en stalen stijgbeugels met veer.
Nieuwzilveren patent spooren, zonder schroeven of spijkers te bevestigen.
Groote voorraad zweepen, waaronder korte bendeij knoppen. Alle soorten rijzweepen met nickel weepe n, zwaar met lood gevuld en van balein.— Gehee lederen en andere soorten hondenzweepen.— Nieuwzilveren, koperen en lederen hondenhalsbanden, in alle afmetingen. Hondenlijnen met ketting enz. enz.—
Nieuwe voorraad stalgereedschap, waarbij nickel manenkammen en paardenkettingen met musquetons.—
Groote voorraad roode, blauwe, bruine en witte leidsels voor één, twee en vier paarden.

Vilten Chabraquen 22 mM. dik —
Groote, zware, blauwepaarden, dekens.
Prima qualiteit eng. zadels compleet.
Soliede zadels Kamerling model, prima qualiteit, tegen zeer billijke prijzen.
Hongaarsche bokzadels, model O. I. kavallerie, onmisbaar in 't gebergte.—
Deze soorten zadels worden bijzonder aanbevolen voor landelijke ondernemingen waar zij reeds met 't meeste succes worden gebruikt.—
Voortdurende gelegenheid voor aanmaak en reparatie van alle soorten tuigen en zadels.—
De aanmaak van onze tuigen geschiedt op groote schaal; bewerking geheel Europeesch en met de grootste en beste zadelmakers machines.

8100

Mevrouw AD. WILKENS VALTER, ex-élève van het Conservatorium te Keulen, beveelt zich aan tot het geven van grondig piano-onderwijs.

adres Djagallan,
3139 Soerabaia.

De ondergeteekenden

AGENTEN VAN

De Oost-Indische Zee- Brand- Ass.-Maatschappij.
De Brand- Assurantie-Maats. „de Oosterling",
De Verzekering- Maats. „Vesta"
Het consortium van Amsterd. Ass.-Maatschappijen nemen brand- en zee-risico's aan op de gebruikelijke conditiën, alsmede de risico's op Tabaksondernemingen.

11 J. F VAN LEEUWEN & Co.

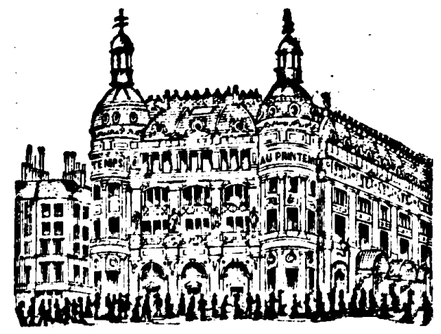

Hotel Bellevue Malang

KAMERS DISPONIBEL.

8307

Printemps

NOUVEAUTÉS
PARIJS
Is verschenen

den prachtig geïllustreerden generalen Catalogus, bevattende meer dan 450 modeplaten der nieuwe modellen voor het 1884 — 85.

Kostelooze en franco toezending op gefrankeerde aanvraag, geadresseerd aan

MM. JULES LALUZOT & Cie.
PARIS

De stalen van al de Stoffen waarmede de onzaglijke assortimenten van den Printemps *zijn samengesteld worden insgelijks* franco *toegezonden.* Tolken en Correspondentie in alle talen. 3781

A. Resink & co.

Djocja—Semarang.

Bessemer stalen rails, met laschplaten en bouten voor houten dwarsleggers, kunnen tot buitengewoon lagen prijs franco reeden worden geleverd.

Trammateriëel.

3698

A. RESINK & CO.

DJOCJA—SEMARANG.

Indigo installatiën, gedreven met water en stoom, worden tot zeer lage prijzen geleverd, met guarantie.
Indigo kookketels, met en zonder serpentijnen.
Water en klopraderen.
Machinaal bewerkte zinken boemboengs voor klopraderen.
Locomobilen en andere stoomwerktuigen, zoo mede centrifugaal pompen, leveren wij van uit stekende constructie en werking.
Certificaten ter inzage.
Koffiepulpers voor handbeweging met twee schijven voorradig.
Koffie sorteermolens voorradig.
Verwachten filter presses.
Stuik en laschmachines, zeer gemakkelijk voor het maken van wielbanden. 3699

De „Nederl. Lloyd"

naamt tegen de usantiële premiën ook verzekeringen van op passagiersgoederen, passagegelden, kosten van verblijf in noodhavens enz. enz. alles voor reizen per steamer van Java naar Europa.

De Agenten,
3386 FRASER EATON en Co.

LADAN & CO.

Etaleren ter gelegenheid van de St. NICOLAAS en KERSFEESTEN.

een bijzondere keuze van leerzame en doeltreffende Speelgoederen voor kinderen en gezelschappen.

Verder:

Eene groote bezending LUXE- en FANTAISIE artikelen, welke zij aan hunne geachte cliëntelle en begunstigers in het bijzonder aanbevelen, wijl ze het voorrecht hebben, dat thans een lid van hunne firma in Europa is en aldaar nieuwe connecties heeft aangeknoopt met de grootste fabriekanten van de modernste artikelen uit Nederland, Frankrijk, Engeland, Duitschland en Oostenrijk.

ZIJ NOODIGEN derhalve het geachte publiek uit, hunne etalages te komen bezichtigen, daar ze van overtuigd zijn, dat de groote keuze en billijke prijzen, eens ieders aandacht sullen frappeeren.

ZIJ VESTIGEN de attentie op een groote keuze rijk gedécoreerde PHOTOGRAFIE en POËSIE ALBUMS van de nieuwste modellen.

Idem standaards, fijne werkmandjes met en zonder garnituur, reis en schrijfnécessaires, coupes in zilver, pleet, nickle, cuivre polis in groote verscheidenheid, zeer fijn gestoffeerde bloemen en en snippermandjes, Beelden, Bloemvazen en potten van zeer fijn porcelein en bisquit musiek, boeken, hoek en muur etagères.

EEN MOOIE KEUZE parasols, parapluies en wandelstokken.

Lederwerken, als portefeuilles, Sigarenkokers, portemonnaies, schrijfmappen, enz. enz. en een ruim sorteering zaken van huishoudelijken aard

Tokohouders en feest Commissiën
8625 genieten een aanmerkelijk rabat.

Nieuwe HARING

Wordt verwacht per Stoomschip Drenthe.

3700 KONING & Co.

EUROPEESCHE HOEFSMEDERIJ

VAN

J. C. HOEFSMIT

Passer Besaar. 1355

A. HOOGVELT,

KOK EN BANKETBAKKER.

Dagelijks versch:

St. Nicolaasgebak en Boterletters.
Zoute Bolletjes en Krakelingen.
Haagsche Beschuitjes. 4035

ONTVANGEN

VOOR ST. NICOLAAS:

Een prachtig factuur Chocolade-werken.
Cartonnages en Surprises.
Bloemmandjes.
Alle soorten fijne Bonbons en Borstplaatfiguren.

4046 A. HOOGVELT.

Mevr. Riemens

SOERABAIA.

Heeft voor het
ST. NICOLAASFEEST ONTPAKT:
Het mooiste en nieuwste

SPEELGOED,

de keuze is te groot om te Specificeeren

Komt en Ziet!

Ook een prachtig factuur LUXEARTIKELEN, zeer geschikt voor St. NICOLAASCADEAUX, waaronder artikelen van *Cuivre poli Berlijnsch zilver, zilver, Cristal met zilver, cederhout Peluche, fijn leder werk, Sanisch en Bóheems Porcelein.*

PRACHTIGE WAAIERS, *jardinières enz. enz.* alles in groote verscheidenheid: er is bij:

Voor elk wat Wils!
Voor Jong, voor oud!

Attentie S. V. P

Even als vorige jaren wordt deze *Toko* ook nu *ten zeerste* aanbevolen, tot levering van partijen *Speelgoed* voor het *St. Nicolaasfeest*, daar voor *Sorteering* de *Meeste* zorg wordt gedragen, *Feest commissiën* genieten *Groot Rabat* en worden beleefd verzocht hunne bestellingen *in tijds* te zenden aan

7857 Mevr. RIEMENS.

Uitstalling van Speelgoed van af 1 November.

H. GRONDHOUT

Banketbakker Heerenstraat.

VERKRIJGBAAR à CONTANT.

St. Nicolaas gebak,

verpakt in trommels ter verzending van 2½ pond f 2.50 van 5 pond f 5 en van 10 pond f 10.

Dagelijks verkrijgbaar versche Boterletters.

Ontvangen puike Hollandsche Sigaren. La Alteza. 3680

P. WILLEMS,

Werfstraat.

Nieuw ontvangen voor St. Nicolaas:

Een prachtig factuur pleet en fantasie artikelen.
Liqueur, olie, azijn en zuurzetjes, vruchtenschalen
Suikermandjes, botervlootjes, boterkoelers.
IJskannen, ijsemmers, Pièce de Milieu.
Bouilloires, theeserviessen, tafelschellen, inktkokers, presse papier, servetten banden.
Bedakstellen, Horloge standaards, portretstandaards.
Bloemenschalen, bloemenhangers, enz. enz.

VERDER:

Prachtig bewerkte mandewerk, snippermanden.
Werkmandjes, sleutelmandjes, boekenstandaards.
Mooie poëzie en portretalbums, soorten plak bums, met bijbehoorende plaatjes van af *f* 1,75 als Soorten mooi en goedkoop speelgoed.
Duw-, trek- en hobbelpaarden, gekleede poppen.
Timmer, bouw en blokkendoosen, keukentjes.
Winkeltjes, stallingen, enz. te veel om te *Speciviceeren.*

Alsook ontvangen:

Heerlijke odeurs, zeepen en eau de cologne.
Een mooi factuurtje heerlijke fijne Havana-Sigaren, verpakt in kistjes van 25 en 50 stuks.
Hollandsche Sigaren van af f 3,—de honderd.

12204

MEVR. HOFFMAN

ONTVING:

Een groot assortiment dames schoenen.

Linnen keukenhanddoeken vaatdoeklinnen.
Servet-, tafel- en handdoekengoed.
Gestreept jongens kielengoed.
Goedkoope japonnen stoffen.
Jongens en meisjes schoolhoeden.
Dames hoeden, laatsten smaak.
Een groot assortiment linten, in alle nieuw kleuren.
Parasoles en git passementerie.
Lederen ceintures reps ceinture lint en gespen
Japonnen gespen.
Een groot assortiment St. NICOLAAS CADEAUX, als:
Fransch porselein bloempotten en vazen beschuit étagère voorwerpen, flacons, Poesie en portret-albums, port-sigaar, porte-feuilles, lucifers doosjes, reis en geldtaschjes, in leder pleet schrijfmappen, bloknotes, necessaires met en zonder muziek, bijouterie doozen handschoenen en zakdoeken doozen, bronzen inktkokers en pressepapiers, fichesdoozen, fantasie broches, colliers, armbanden, kabaija speldjes (echt zilver), vergulde en zilveren kapspelden en kammetjes met balletjes.

Een groot assortiment speelgoed en kersboomversieringen tegen uiterst lage prijzen.

10662

LOTEN

der Loterij trekking 22 Dec. 1884.

Verkrijgbaar bij
4027 DE WAAL en Co.

Twee luchtige groote gemeubileerde Kamers

in het hoofdgebouw; geheel al en vrij, conditie billijk. Mevr. MATZEN,
3908 Kalie-anjar.